

№ 1.

ყოველკვირეული ჟურნალი

1907

132 - 1907/5 მკითხველს.

დღეიდან ვიწყებთ ახალს ყოველ-კვირეულ გამოცემას ნახატებით და კარიკატურებით.

ჟურნალს საგნად ექნება ჩვენის ქვეყნისა და ხალხის გულწრფელი და წმინდა სახსახური, ჩვენის შეზნებისა და ძალ-ღონის დაგვარად.

ჟურნალ-მაზეთის გამოცემა და მისი გაძღოლა ჩვენთვის ახალი საქმე არ არის. ამ მხრივ სავგაძღვება საკმაოდ გვიცნობს.

მეტად ძნელია აწინდელ პირობებში ჟურნალის გამოცემა, მაგრამ ჩვენ არავითარ სულიერსა და ზნეობრივ ძალ-ღონეს არ დავზოგავთ, რომ პირნათლად გამოვიდეთ მკითხველთა წინაშე.

ამ თავითვე უნდა აღვიაროთ, რომ «ნიშნული» არ იქნება ვიწროთ პარტიული ორბანო.

ჩვენ ერთნაირის მიუდგომლობით და სამართლიანობით ანგარიშს გაუწევთ ჩვენის ცხოვრების ჭირ-ვარამსა და მის ავ-კარგსა.

არავითარ ცალ-მხრივობას, მიკერძებას და პირადობას ადგილი არ ექნება ჩვენს ჟურნალში.

ჩვენი პოლიტიკური მრწამსი მარტივია: ბანუყრელად ცხოვრება რუსეთთან, მაგრამ სრული თავისუფლება შინაურ საქმეთა მართვა-გამგებობაში.

ჩვენ მომხრე ვართ ევოლიუციისა და თანაუბრობის ყოველ-გვარ მოძრაობას, რომელსაც აზრით აქვს ჩვენი ცხოვრების ძირიან-ფესვიანად განახლება.

ჩვენ მოწადინე ვართ მშრომელ ხალხის განთავისუფლებისა იმ პირობათაგან, რომელნიც მას ქონებრივ და ზნეობრივ აბეჩავებენ.

ჩვენ თავგამოდებით ვიბრძოლებთ საუკეთესო მერმისისათვის საერთო ბედნიერების დასამყარებლად.

ჩვენს მეზობლებთან, კავკასიის ყველა ერებთან, ბევრიანი ძმური კავშირი და პოლიტიკური სოლიდარობა სამართლიანობისა და გულწრფელობის საფუძველზე.

ჩვენ კარბად ვიცით, რომ ჟურნალის ხასიათი—იუმორი, დაცინვა და ყბად-აღება ბევრს მომდურავს და ავად მხსენებელს გაგვიჩენს, მაგრამ ვეც ვიცით რომ ვერავითარი ავყოობა ვერ შეგვაშინებს. ჩვენ მართებულად და თამამად ბავივლით ჩვენს ბზას.

ჩვენს სიცოცხლეს და კეთილდღეობას იმდენად ვაფასებთ, რამდენადაც იგი საჭიროა საზოგადოებისათვის.

ქართველ მწერლები და მოღვაწეები.

გიორგი ვოლსკი.

მესამე „დუმის“ აჩვენების წინ.

ნინია.— ახ, ივანკა, დუმის აჩვენებაში არ მადისარ?

ივანკა.— შენც არ მომიკვდე!.. ეს ხომ მესამე და და ახლა კი მივსდი რაცაა.— სხვის მოწონებული ვინცა უნდა ავიჩიო, შენე ამაზე კადეგ ვინცა სხვის მოწონებული უნდა ავიჩიოს, და ის ვინცა ვინცდის მოწონებული ხემს საქმეში ავიჩიოს უნდა გავხდეს?!

რიშ-ბაბა.

სპარსული ქართველები

ხუციშვილი და ონიკაშვილი.

გამოთხოვება.*)

მშვიდობით, ჩვენო და-ძმანო,
მყოფნო აქა თუ გარეთა!
გზა ეკლიანი გამოვვლეთ
თქვენს სანახავათ მწარეთა...
მოვედით, გნახეთ კეთილად,
გავლადით, გავიხარეთა.
დიდი ხნის დაგუბებული
გრძნობა ცრემლებათ ვღვარეთა.
მივდივართ! გულში ზღვად მიგვდევს
პატივისცემა ძმებისა,
და ტურფა სანახაობა
ძველის სამოთხის მთებისა...
მშვიდობით, კადეგ მშვიდობით!
მადლობა ჩვენსა ძველებსა...
თქვენი გულ-მადლიანობით,
იქ გავახარებთ ჩვენებსა!..

შ. მღვიმელი.

*) ეს ლექსი წაკითხულ იქნა სცენიდან 15 მარტი-ბისთვის ყოლამ ჰუსეინ ონიკაშვილისაგან „ლალატის“ წარ-მოდგენაზე.

სულიმან-ხანი. იცინი, ოთარ-ბეგ? **ივანკა.**
ოთარ-ბეგ. ვიცინი, დიდებულო; მხოლოდ იმდენად
და ბოროტები არ იცინიან!..

(„დალატი“ ა. სუმბათაშვილისა).

დიდი რამ არის სიცილი; უფრო დიდებულია
დაცინვა!

ისე მძლავრად, ისე შეუპოვრად ვერაფერი
მოქმედებს ადამიანზე, როგორც დაცინვა!

სასაცილოდ ავდებასთანა მწარე და გულის-
გამემირავი კაცისათვის არაფერია.

ყველაფერს აიტანს ადამიანი, ვეღარ უძლებს
მხოლოდ დაცინვას.

შესაძლებელია ძალმომრეობით შებოქონ აზრი
— გონება, შეკრან და შეზღუდონ ფიქრი და გრძ-
ნობა, ოცნებასაც კი კლიტე დააღონ; შეხუთონ
და შეკუმონ გულის საძირკველიდან აღმონახეთი
ტანჯვა-ვაება, დაადუმონ კვნესა-გოდება, მაგრამ სი-
ცილზე კი ვეღარ გაიმარჯვებენ.

შეუძლებელია დაცინვა როდისმე შემუსრონ!..

განსაკუთრებით მძლავრი და შეუპოვარია სი-
ცილი აწინდელისთანა დროს, როცა თავზე ხელ-
აღებული ძალმომრეობა, ურცხვი და შუბლ გარე-
ცხილი რეჟიმი განუსაზღვრელ უფლებას აძლევს
თავის მდაბალ ინსტიტეტებს და ბარბაროსულად
დათარეშობს ქედმოხრილ და დაბეჩავებულ ხალხის
ზურგზე!

სიცრულზე უმაღლესი მეუფე, მასზე უზენაესი
ბრძანებელი ვერ მოიპოვება დედამიწის ზურგზე.

სიცილი, ვითარ სიკვდილი უძლეველია!

სიცილი არასოდეს არ კვდება!

სიცილის წინაშე თრთიან და ცახცახებენ ძლევა
მოსილნი მეუფენი და მძლავრნი ამა ქვეყნისანი;
სიცილის წინაშე სდუმდება და ყოფდება სიღუბჭირე
და გაიძვრობა მდაბალთა სულთა...

ბოროტმომქმედი, გათახსირებული და გახრწ-
ნილი არსება ისე უფროთხის დაცინვას, როგორც
ცივს სამარეს!..

სიცილი სულიერი თავისუფლებაა!

რაც უნდა დაგზავროს მტერმა, რაც გინდ
ბოროტი და ხუნდები დაგადვას, რაც უნდა ბნელ
ჯურღმულში ჩაგმარხოს, თუ კი სიცილს შესძლებ,
— თავისუფალი ხარ და შენი მტარვალი კი უძლური
და დარცხვენელია თავის არაბობით შენის გაბე-
დულის და ცხოველმყოფელს სიცილის წინაშე...

მაშ ვიცინოთ, მკითხველო!

ვიცინოთ და დავცინოთ ხალხის მტრებს,
მტარვლებს, ბნელეთის მოციქულებს, ძალმომრე-
ობის რაინდებს, ღუბჭირებს და შუბლგარეცხილებს!
ვერას გვიზამენ, ვერას დავგაკლებენ, თუ კი

თან გვახლდება უძლეველი სიცილი, ესე იგი, სულიერი თავისუფლება!..

რა ვუყოთ რომ ხორციელად გვჯობიან, რა ვუყოთ რომ ჩვენს სხეულს უფლობენ; რა ვუყოთ რომ მოგვალეს, დაგვტანჯეს, დაგვაუძღურეს და დაგვაძაბუნეს! სული ხომ ჯერ ჩვენ ხელთ არის და ამიტომ, სანამ ძალა შეგვწევს და სული სხეულში ტრიალებს—ვიცინოთ! ვიცინოთ ხმა მალლა, ვიკასკასოთ და ვინარხაროთ და თან დავცინოთ იმათ არარაობას და ამოვებას!

გჯეროდეს, მკითხველო, ჩვენს ყოფაში სიცილი და დაცინვა უფრო სწორედ და სწრაფად მიგვიყვანს გამარჯვებასა და განთავისუფლებისაკენ... მაშ ვიცინოთ და დავცინოთ!!

რედაქტორ-გამომცემლის ლოცვა

„უფლად წმინდა „ნიშაღურ“, ამცნებე ჩვენ-გელის გუბერნიას!..

ჩამქრალი ბუხარი.

(პოლიტიკური ზღაპარი)

ფეოდორ სოლოგუბისა.

ერთს სახლში ბუხარი ჩამქრალი იყო. დიდი ხანი არ გაეფხოთ, რადგან ცეცხლის გაჩენისა ეშინოდათ. დიასახლისი მეტად ძუნწი ქალი იყო და ხშირად ამბობდა:

—ოთხი კედელი ამართულია, ქერიც დახურულია, იატაკიც დაგებულია, კარებიც ქეჩით არის გაკრული, ქუჭრუტანები ყველგან დაცობილია და ზედ წამალია წასმული, სიცივე არსაიდან არ შემოდის, ქარისთვის აქ ადგილიც არ არის—მეტი რაღა გნებავთ, რომ აღარ მესმის!

დიასახლისის შვილები, სულელი და მტკნარი ბავშვები, დედას შეეკითხნენ:

— დედილო, ჩვენ საბავშვო ოთახში მაინც ანთე ცოტა ფეცხლი, თორემ სიცივეს ვერ გავაყინდეთ!..

ძუნწი დიასახლისი კი გულგრილად და თან აღერსიანის დაცინვით უპასუხებს:

გეყოთ, თქვე სულელებო, აბა რად გინდათ ცეცხლი და ბუხარი? თქვენ ჯელები ხართ—მომენით სიცივესაც აიტანთ და სხვა ბევრ ქირსაც!.. თქვენ ოღონდ ჰაერს ნუ ამოძრავებთ, ქარი არ ატყდეს... იჯექით თქვენთვის ჩუმად და ღინჯად, ნუ ცელქობთ... ერთმანეთს ახლო მოუჯექით და ერთმანეთთან ახლო დათბებით და საცაა ზამთარიც გაივლის... და კიდენ გაზაფხულიც მალე დადგება, მაშინ ეზოში გაგიშვებთ, ბალახ-ბულახზე გაგორდებით. თქვენ კი გაიძახით ბუხარს ცეცხლი შეუკვეთეო... რა საჭიროა? ტყვილა უბრალოდ შემაც დაიწვის, ნაცრად და კომლად იქცევა... სხვა არა იყოს რა, ყორნებს და ყვავებს ცხვირპირს გაუმურავს ბუხრიდან ამოვარდნილი ქვარტლი და კომლი!.. არა, შვილებო, სანამ მე ცოცხალი ვარ, თქვენ ბუხრის გათბობას ვერ ეღირსებით და თქვენც გირჩევთ გიჟურს და შეუძლებელ ოცნებებს თავი დაანებოთ.

თვითონ კი დიასახლისი კვერნის ტყავსა და ქურქშია გამოწყობილი, ზედ თავზე შალისა და თივთიკის თავსახვევი შემოუკრავს, ფეხებზე თბილი მატყლის წინდები ჩაუცვამს და ქოშებში დაფრატუნებს, ანჩხლობს, კაპასობს და ბავშვებს ზედ დაპკივის და დაფორიაქობს.

— მე ძალზედაც მობილაო, ამბობს დიასახლისი. ბავშვებს, რა თქმა უნდა, ჩვეულებრივად თხლად აცვია, რაც აცვიათ ისიც დაკონკილი და ათას ადგილას დაკერებულია, საკინძე ჩამოგლეჯილი და დუგმები დაწყვეტილია. კანკალებენ სიცივესაგან, კბილებს აკრაქუნებენ და სიმწარით ცრემლები მოსდით.

ერთხელ უფროსმა ბიჭმა გაბედ და აი რა მოიფიქრა:

— აგრე როდემდის ვკანკალობდეთო; სულები ხომ დაგვძვრა, სანამ გაზაფხული დადგებაო ჩვენი უსულო ლეშები და დარჩებაო. მოდი რაც აქ სკამები და მაგიდები აწყვია დავამტვრიოთ, ბუხარში შეუკვეთოთ და ერთხელ მაინც მადლიანათ გავთბეთო.

— დედა გაგვრისხავს და გაგვტყეპავსო, მიუგეს პატარა გოგოებმა.

მაგრამ ბავშვებს ისე სციოდათ, ისე აკანკალებდათ, რომ ბევრი არც აცივეს არც აცხელეს, და რაც კი ოთახში ავეჯი იყო, მაგიდები, სკამები და სხვა ყველაფერი დაამტვრიეს, დაღეწეს და ბუხარში შეუკეთეს.

ანთო ბრხარი, აგიზგიზდა ალი და ცეცხლი,

დაიწყო ტკაცუნის ნაკვერჩხლებმა, გადვიდა მადლიანი და მხიარული ცეცხლი ბავშვებსაც გული სიხარულით და სიამით აეცოთ, იცინიან და კისკისობენ და თან ეშმაკურად გაიძახიან:

— დედასაც დაუძახოთ, დეე, გათბესო!

ოთხ ქარღვიანი არჩევანი.

(მცირე განმარტება საერთო, თანასწორის, ფარულის და პირდაპირის არჩევანისა).

I უზენაესი უფლება ყოველს კანონიერს სახელმწიფოში უნდა ეკუთვნოდეს მთელს ხალხს და ამიტომ მთელი ერი—ხალხი მონაწილე უნდა იყოს თავის წარმომადგენელთა არჩევანში და იმავე დროს ყველას კერძოდ სრული უფლება უნდა ჰქონდეს თვითონაც არჩეულ იქნას ხალხის წარმომადგენლად.

ზემოდ ხსენებულის მცნებიდან იბადება უფლება **საერთო არჩევანისა.**

II ერის—ხალხის ყველა ნაწილები-წევრები, ესე იგი, ყველა მოქალაქენი სრულიად თანასწორნი უნდა იყვნენ არჩევანის უფლებაში, მიუხედავად მათის სქესისა, ეკონომიურის თუ სწავლა-განათლების თუ კლასიურის განსხვავებისა.

ამ მცნებიდან იბადება უფლება **თანასწორის არჩევანისა.**

III არც ერთი მოქალაქე ვალდებული არ არის ვისმე ანგარიში გაუწიოს, გარდა თავის სინიღისისა ამა თუ იმ კაცის წარმომადგენლად არჩევანში; ამავე დროს არავის უფლება არა აქვს კონტროლი გაუწიოს ან რაიმე ზედგავლენა იქონიოს ამომრჩევლის რწმენასა, მიმართულებასა და შეხედულობაზე.

„შრომა და კაპიტალი“

(განმარტება მეტია).

ამ მცნებიდან იბადება უფლება **ფარულის არჩევანისა.**

IV ყველა მოქალაქის ზემოდ ხასხენები უფლება,—ესე იგი, ძალ დაუტანებლივი არჩევა წარმომადგენელისა თავისის რწმენისა და სინღისის მიხედვით,—მაშინ იქნება უფრო უზრუნველყოფილი და შეუბღალავი, თუ ამომრჩეველთა და არჩეულთ შორის არავითარი შუამავლობა არ იქნება ჩაჩხირული და ამომრჩეველი დამოუკიდებლად პირდაპირ ერევა არჩევნების საქმეში.

ამ მცნებიდან იბადება უფლება **პირდაპირის არჩევანისა.**

აი ამასა ჰქვიან ოთხქარღვიანი არჩევანი, რომელიც, როგორც ხედავთ, ყოველად სრული და მასთან მარტივი უფლებაა ყოველ თავისუფალ მოქალაქისა.

ამ გვარ საფუძველზე დამყარებული არჩევანი დაიხაც სასურველი და აუცილებელია ნამდვილად დემოკრატიული უფლებათა დასაფუძნებლად სახელმწიფოში და აკი ასე თავგამოდებით იბრძვიან ამის მისაღწევად ყველა პროგრესიული პარტიები.

„ჭეშმარიტ რუსთა კავშირის“ ბურჯი

(განმარტება მეტია),

ჩვენი მწერლები და მოღვაწეები.

გრიგოლ ვოლსკი (უმწიფარიძე)

მკითხველებმა უკვე გაზეთებიდან იციან, რომ ამ თვის პირველს ბათუმში ბულვარზე მძიმედ დასტრეს და კინალამ სიცოცხლეს გამოასალმეს ცნობილი ქართველი მწერალი და საზოგადო მოღვაწე გრიგოლ იოსებისძე ვოლსკი.

საბედნიეროდ ვოლსკის ჭრილობა სასიკვდილო არ გამოდგა და ამ თვის დაღვრეს, როგორც გვაცნობებენ, წამოდებება კიდევ.

გრიგოლ ვოლსკის ქართულს მწერლობასა და საზოგადო მოღვაწეობაში თვალსაჩინო ადგილი უჭირავს. ჯერ კიდევ უნივერსიტეტში იყო, როცა ქართულ მწერლობაში გამოვიდა ჯერ როგორც პოეტი უმწიფარიძეს ფსევდონიმით და ერთბაშად მიიქცია საზოგადოების ყურადღება; მერე თანამშრომლოდა ყველა ქართულს პროგრესიულს გაზეთებში;

აქაც თავისი ფიზიკური, მარტივი და მძლავრი წყრილებით თავისი კვალი დასდო ჩვენს ცხოვრებაში.

იგი მალე შეუდგა პრაქტიკულ მუშაობასაც და სპეციალობით ექიმი მალე დაუახლოვდა მდაბიო ხალხს და აქაც მისი ღვაწლი დაუფასებელია. ბათუმში რა ერთი ხანია ქალაქის გამგეობის წევრათ არის არჩეული და მისმა პატიოსნებამ და ძლოვანმა მუშაობამ მჭიდროთ გაიდგა ფესვები საზოგადოებაში და ნამეტნაეთ დიდი სამსახური გაუწია ქართველების საქმეს ბათუმში, სადაც იმ ხანად სისტემატიური კვლევა იყო გამართული ქართველების წინააღმდეგ ცნობილი კაცი-ჭამია პალამისა და „ჩერნომორსკი ვესტნიკის“ მეთაურობით.

ბრიგად ვოლსკიმ თავისი უანგარო და პირნათლიანი მოღვაწეობით დიხასაც სახელი გაუთქვა და მთარბა ბათუმის სხვა და სხვა რჯულის და მილეთის მცხოვრებნი ქართველების უნარიანის და პატიოსან შრომასთან.

გრიგოლ ვოლსკი ჯერ ახალგაზდა კაცია და კიდევ ბევს რასმეს შესძლებს ქართველობისათვის, რომელიც ავრე გულწრფელათ უყვარს და რომელსაც მზად არის თავი შესწიროს.

მემედ ბეგ აბაშიძე. იმავე ბათუმში და იმავე ბულვარზე ამ თვის 17 კინალამ მხეცურად მოჰკლეს მთელი ბათუმისა ოლქში და ჩვენს ინტელიგენციაში კარგად ცნობილი მემედ ბეგ აბაშიძე.

ვილაც თავზედ ხელ-აღებული ვერაგი და ავაზაკი თავს დასცემია მემედს და რამდენიმე ჰრილობა მიუტია ბებუთით. აბაშიძე არ შემკრთალა და იქვე დაუჭრია ბოროტ-მამზრახელი. მთელი ბათუმის საზოგადოება საშინლად ააღლევა ამ უზნურმა და თავებულმა განზრახვამ. საზოგადოდ ამ უკანასკნელ ხანებში, აპრილში მომხდარ სომეხ-ქართველთა მუშების შეტაკების შემდეგ, ბათუმში ურთი ერთ შორის ნდობა და გულ-წრფელობა განჭრა, რაიც მეტად სამწუხარ მოვლენად უნდა ჩაითვალოს, რადგან ყოველივე ასეთი უნდობლობა ხიფათსა და უბედურებას ჰბადებს ხოლმე მასსაში.

მემედ ბეგ აბაშიძე ერთხანად მსწავლელებად იყო ქართულ სკოლაში და თან ახლო მონაწილეობას ღებულობდა ყველა გვარ ადგილობრივ საქმეებში.

დიდი ღვაწლი მიუძღვის მემედ ბეგს ქართველ-მამადიანებსა და ქართველ საზოგადოების შორის ძმურის კავშირის და სოლიდარობის ურთიერთობის დამკვიდრებაში.

მემედ ბეგ აბაშიძემ ზედ მიწვეწით იცის ქართული, ოსმალური და არაბული მწერლობა და დრო გამოშვებით ამცნობს ხოლმე ქართველ მკითხველებს ოსმალურ ნაწარმოებს, ასე მაგალითად მის მიერ თარგმნილი ცნობილი ქმალ ბეის დრამა «სამშობლო» დაიბეჭდა „მოაბეში“ კიდევ დაიდბა ბათუმის სცენაზე.

მემედ ბეგი თანამშრომლობდა «ცნობის ფურცელსა» და ესლა „ისარში“.

აბაშიძე მეტად გონება ფიზიკური, განვითარებული კაცია; ჯერ სრულებით ახალ-ვაზდა და ამასთანავე კარგი მქერმეტყველი. ამ ორის წლის წინად ტფილისში ყოფნის დროს მემედ ბეგის სიტყვამ აღტაცებაში მოიყვანა დიდ ძალი საზოგადოება, რომელიც შეკრებულ იყო ინტელიბენციის მიერ თათრების პატივ საცემად ქართულ მეჯლისზე.

ვუსურვებთ მემედ ბეგ აბაშიძეს მალე მორჩენას და ძველებურს სიზნვეს სულისას და ნაყოფიერ შრომას ქართველ ქრისტიანეთა და ქართველ მამადიანთა შორის უფრო მჭიდრო კავშირის დასამყარებლად.

ქართული დრამატიული საზოგადოება.

(წერილი რედაქციის მიმართ, ქართული რეპეტუარის—პიესების სახელებიდან შედგენილი).

არც თუ ჩავიდა არც თუ ხეყნა.

ახლად მოვლენილო „ნიშადური“, გთხოვთ იწამო ჩვენი „გულის თქმა“ და დღევანდელი საზოგადო კრებისათვის დაგვიბეჭდო ეს წერილი, ხალიჩასავით ფერადად ამოქსოვილი ჩვენის პირვარამის გოდებისაგან.

ქართული თეატრი და სცენა

ბვიშველეთ! გვიშველეთ!!! გვიშვე-ლეეთ!!!!
ზნოვრესიულმა მოძრაობამ ყველა მუშათა მდგომარეობა გააუმჯობესა... ხოლო ვერაფერი ეშველას ქართულ სცენის მუშათა ბედიდბასსა და მდგომარეობას.

არ ვიცი „ვისი ბრალია“ დღევანდელი „საძაგელი“ და „სულთამხუთავი“ მდგომარეობა ჩვენის სცენისა და „ქართულის თეატრის დედა ბოძებისა“, მაგრამ ეგ კია, რომ ვერც „საზოგადო საქმის“ სიდიდემ და ვერც „ახალი მოძრაობის“ „ქარიშხალმა“ ვერ მოაბრუნა „სასიკვდილოდ განწირულნი“ და „სულით დატანნი“ წევრნი გამგეობისანი.

მართალია, „ყველაფერი ბედზედ არის“ და „ეხლანდელი დრო“ მეტად ცუდი და „ახირებული“ იყო თავის „გამოურკვეველის ოცნებით“ და მრავალის „დავი-დარაბით“, მაგრამ არც ეგეთი „საღათას ძილით“ უნდა განესვენა გამგეობას, რომ სრულებით „ცხოვრების გარეშე“ დარჩენილიყო; ამ მხრივ იგი დიდად „დაწანაშევა“ და „ხალხის მტერიც“!..

ევეც მართალია, რომ ზოგი წევრი გამგეობისა „დაუპატიჟებელი“ იყო, ზოგიც „სულ სხვა კაცი“ და „ქალაქუნა“, მაგრამ „შეერთებულის ძალით“, რომ სდომოდათ, უეჭველია, რასმე გახდებოდნენ „სამშობლოს სადიდებლად“!

ვერა, ვერ გიმოდნენ „ბრძოლის ველზე“ „ჩვენი ნაცნობები“—„ამ დროის გმირები!“

უეჭველია, უმეტესს და განსაკუთრებით „ერთს შემთხვევაში“ ყოველივე „ჩვენი ბრალია“, რომ „ხალხმა“ ვერ გააჩია „რიოში და ნამდვილი“ და საქმეს მიუყენა ბატონ-პატრონად, ზოგი, „ბაიყუში“,

ზოგი „ქალაქუნა“ და ზოგი კიდევ „ცელქები“ „დიდი როლის სათამაშოდ.“

„პატიონება“ გვავალებს კიდევ გავიმეოროთ, რომ აწიდელი დრო მეტად „უკუღმართი“ იყო, როგორც „ქალაქში“ ისე „სოფლად“ და „მებრძოლნი აზრისათვის“ თითქო „სამხედრო ბანაკში“ იყვნენო და რეაქციის „ღვარმა“ ერთი კი არა „ორი გმირი“ და მეტიც მოსწყვიტა „ცხოვრების მეჯლისის“, მაგრამ, რაც უნდა იყოს, „ბრძოლა არსებობისათვის“ „კაცობრიობის კეთილის მყოფელთაგან“ ერთს წუთსაც არ შეწყვეტილა, მიუხედავად გახშირებულის „გრიგალისა“, „ციხეში“ დამწყვდევისა და უთვალავი „კიდევ ერთს მსხვერპლისა.“

ყველას ახსოვს რა დიდი „სამზადისი“ გქონდა: ახალი გამგეობა სულ „კენქის ყრით“ ავირჩიეთ; „საქმის კაცები“ გვეგონა; „მომხიბლავი ზღაპრები“ სმენას გვიტკობდა, წინანდელით პირ-დამწვრები ვერიდებოდით „ჯამბაზებს“ და „ცრუბენტელებს“, მაგრამ მახლას! გამგეობას მალე გამოაჩნდა „სუსტი მხარე“ და ატყდა „ალიაქოთი კეთილშობილ ოჯახში.“ იქნება კიდევ „დედა კაცმა აგვრია“, როცა საქმეში „კობტა კაცი“ გაერია, ეგ ხომ „შთამამავლობითი სენია“ „უშიშირი და გულმართალ რაინდებისა“, „დონჟუანებისა“, და „მუხმუხელა“ „ყაჩაღებისა“, მაგრამ აგეთები გამგეობაში თითქო არ იყვნენ...

ასეთი ისე „შეცდომამ“, და „მარცხმა“ თავი იჩინა და „აირია მონასტერი:“ „ზოგიერთას ზოგი ბალთას“ მოედო. ჩავარდით ქირსა შინა, როგორც

სახელმწიფო დუმის თავმჯდომარე.

ბევრი ვეცადე—ვახრაკე
„დუმა“ გადაჩენილ იყო:
ვერც „მარჯვენა“ დავიყოლე,
„მემარცხენემ“ ფანდი მიყო,
„კადეტების“ თრჭოფობამ
მთელ რუსეთსა მარცხი უყო!..

„მაწანწალა სამოთხეში“ და „ოსკან პეტროვიჩი ჯოჯოხეთში.“ ჩვენ ისედაც „ეკლიან უკუხედავად“ დაერთო „შიმშილი“, რადგან გამგეობამ „გადაუცვალა“ მოახდინა და საქმეზე სრულიად ხელი აიღო...

„შრომის ლუკმისათვის“ ერთხანად გამგეობას „დავას“ ვუპირებდით და საქმე კინალამ ვათავდა „სცნებად მიროვოი სულიასთან“, მაგრამ ამ „უბედური ნაბიჯის“ გადადგმას და „ციხეს შიგნიდან გატყენას“ ის ვარჩიეთ, რომ ისევ „პარიზის ლარობ-ტაკებად“ დაერჩენილ ვყოფილიყავით, თუმცა გამგეობის წევრებს „შემოსავლიანი ადგილიც“ ჰქონდათ, „ფულიც და ხარისხიც.“

გამგეობა ხშირად იმით იმართლებდა თავს, რომ ძველმა გამგეობამ „ანდერძით“ 14000 მ. ვალი დაგვიტოვაო და როცა „ორასს ათასს“ მოვიგებთ არ არსებულის და „მოჩვენებულის“ ბილეთით, მაშინ გაგისწორდებით და მანამ კი „ქობში“ და „მღვიმეში“ იბოგნეთო!

ადილი წარმოსადგენია ჩვენი „კაეშანი“, რადგან მოსალოდნელი „გემრიელი ლუკმა“ ხელიდან გავვისხლტდა და დაერჩით აგრე „გაცრუებულის იმედებით!..“

ესლა „მეტი გზა არ არის,“—„მზეს მოკლებული“ ქართული სცენა და „უბრალოდ დასჯილნი“ ქართველ მსახიობნი მოგმართავთ „ქართულ დრამატულ საზოგადოების“ კრებას, აირჩიოთ გამგეობის წევრებად ისეთი პირები, რომ „საქმის კაცები“ იყვნენ და „არც შეორედ გაყმაწვილება“ სჭირდებოდეთ. მაშინ „საქართველოში მზის დაბნელება“ აღარ იქნება!

(ხელს აწერენ ბევრნი, მაგრამ მათი სახელი და გვარები ვერ გავარჩიეთ). რედ.

წურბელები და მუქთა ხორები.

— აი ხომ ხედავ, ზეტას ჩიტებსაც საკენკი უნდა. .
შე კა სცნახნი—„დღამა“ როგორ მოვიკდო! გაიძახით
„თავისუფლებოა“ განა ჩემს მუცელს კი თავისუფლება
წყეეს?!..

სად რა მომხდარა.

(სომეხ-თათართა ურთიერთობა).

განჯა. მეტის მეტად სამწუხარო ამბებს გვატყობინებენ განჯიდან. ადგილობრივი ადმინისტრაცია და ჯარი დიდის პატივით ასაფლავებდნენ ამას წინად ავაზაკებისაგან მოკლულ ყაზახ-რუსს. სწორედ შუა დღეზე სამგლოვიარო პროცესიისათვის სუკიასოვის მალიზიის ზემოდ რამდენჯერმე უსროლიათ. ამტყდარა საშინელი აურ-ზაური, კივილ-წივილი, სირბილი და გაფანტვა ხალხისა. ყაზახებს მაშინათვე დაუშენიათ ახლო-მახლო სახლებისათვის თოფები... ბევრია დაჭრილები, არიან თურმე მოკლულებიც... საზოგადოებაში სამწუხარო ხმა დადის, რომ ყოველივე ზემოდ მოყვანილი უბედურების მიზეზი სომხები არიან.

ძრიელ საექვოა სომხების მხრით ასეთი, ცოტა არ იყოს, თავბედური საქციელი; ჩვენ უფრო გვჯერა, რომ ამ უბედურებაში პროვოკაცია უნდა იყოს მთავარი მიზეზი. ყოველ შემთხვევაში, მომხდარ ამბებში მეტად ცუდი შედეგები და ბოლო გვენიშნება... ვინ იცის რა მოყვება ამ უბედურებას?

საჭიროა გულდამშვიდებული და დინჯი გამოძიება, რომელიც, თურმე, უკვე დაწყებულია.

ღმერთო იხსენ ჩვენი მეზობლები უარესისაგან.

ბაშო. იქიდანაც მეტად სამწუხარო ამბებს იწერებთან გაზეთებში. საქმე ის არის, რომ ძველი იარა და კრილობა სომეხ-თათართა შეტაკებისა ვილაც შავი ძალების მეცადინეობით, თან და თან მწვავდება... ურთ-ერთ დამოკიდებულებაში აშკარად ეტყობათ ჩუმი მტრობა და მომწამლაგი ღვარძლი, რომელთაც შეიძლება ერთბაშათ იჩინონ თავი და ხელ-ახლად დაიწყოს სამარცხვინო და მხეცური ხოცვა-ჟლეტა, რამაც ასე ძრიელ ჩამოაქვეითა ორივე მოქიშპე ხალხი განმათავისუფლებელ მოძრაობის მონაწილეობაში კავკასიაში.

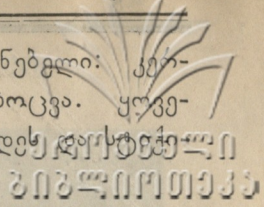
ჩვენ გულწრფელად, როგორც წინეთ ისრე ეხლაც, ვურჩევთ ორთავე ჩვენს მეზობლებს არ აყენენ ღვარძლსა და ხინჯს.

ვინც ხმაღს აღიღებს ხმლითვე მოიკვდივების კმარა ამდენი სისხლი! კმარა ეგოდენ ცრემლი, ჯერ ისევ შეუშრობელ თვალთაგან!

შარაბალი. ოდესმე აყვავებული და სარჩო საბადებლით აღსავსე ყარაბალი დღეს ყოვლად დაბეჩავებული და გაღატაკებულია. მიზეზი ყველამ უწყის—სომეხ-თათართა უფნური და უნაყოფო შეტაკება, სისხლის ღვრა და დავა-დაწვა.

ეხლა, როგორც გვწერენ, მთელს ყარაბალში და ნამეტნავად ზანგეზურში სომეხ-თათართა შეტაკება ადვილად მოსალოდნელია. უკვე ბევრი ნიშ-

ნებია უკიდურესი გამწვავების მაჩვენებელი: კერძო პირთა ძარცვა-გლეჯა და კვლა-ხოცვა. ყოველივე ეს შეიძლება მასსაში გადავიდეს ურთი ხასიათი მიიღოს.

ვისაც ყურნი აქვთ სინათ—ისმინონ!

ბრძნული გადაწყვეტილება.

(ჩინური ზღაპრებიდან).

ერთს ჩინელს ჯიბეში რამდენიმე ღერი წუმწუმა („სპიჩა“) უპოვნეს.

რადგან ეს ამბავი მოხდა ჩინეთის მანდარინის (მოხელეს) სახლის მახლობლად, პოლიციამ ჰკუას ძალა დაატანა და გადასწყვიტა—წუმწუმა ალბად იმიტომ ჰქონდა ჯიბეში დამნაშავეს, რომ ცეცხლი წაეკიდნა მონდარინის სახლისათვის და იმიტომ არც აცხელეს არც აცივეს და ჩინელს ჩამოხრჩობა მიუსაჯეს.

ჩინელი გამოძიების დროს ხმას არ იღებდა, რადგან ბრძენ მთავრობას მისთვის, თურმე, საქმის გარჩევამდე ენა ამოეგლიჯა.

ჩინელი ჩამოსაღრჩობათ წაიყვანეს.

როცა ჩინელი ჩამოჰკიდეს, თოკმა ვერ გასძლო (თოკი სახაზინო იყო), გაწყდა და ჩინელი ადრევე ამოთხრილ სამარეში ჩავარდა, მაგრამ სწრაფად მოსულიერდა და ფეხზე წამოდგა. ამდგრეულის თვალებით დაუწყო აქეთ-იქით ცქერა გარშემოხვეულ ბრბოს.

— პატიება, პატიება! დაიგრიალა ხალხმა. თვით ზეცამ დაამტკიცა, რომ ჩამოსაღრჩობი დამნაშავე არ არისო!

მივიდნენ მოსამართლე, ბრალმდებელი და სხვა მაგვარები და პატიების განხილვის საქმეს შეუდგნენ. რამდენსამე წუთის შემდეგ მოსამართლეებმა გამოიტანეს შემდეგი განაჩენი:

„დასასჯელათ განწირული თოკიდან ჩამოწყდა. ამით ზეცამ აშკარათ დაამტკიცა, რომ იგი უდანაშაულოა მანდარინის სახლის დაწვაში, იმიტომ დასასჯელათ განწირულს უნდა ყოველივე ეპატიოს, მაგრამ, რაკი იგი თოკიდან მოწყდა და იმიტომ გააფუჭა სახაზინო თოკი, ამისთვის იგი სიკვდილით უნდა დაისაჯოს“.

ხოლო სახაზინო თოკი რომ ხელმეორედ არ გამწყდარიყო და ხაზინას ზარალი არ მისცემოდა, სასჯელად განწირულს თავი მოჰკრეს.

ასე და ამ რიგათ გათავდა ბრძნული გადაწყვეტილება მოსამართლეთა.

ნაძირალნი და ხულიგანები.

ეროვნული
ბიზლიროთიკა

უფრ. ხულიგანი. დასარბევათ ხომ მზათა ხართ?
ხულიგ. რაზმი. მზათა ვართ!
უფრ. ხულიგანი. მას გაუმარჯოს რეაქციას!

ხულიგ. რაზმი. გაუმარჯოს! გაუმარჯოს!!
უფრ. ხულიგანი. ძიხს თავისუფლება.
ხულიგ. რაზმი. ძიხს! ძიხს!!

შესანიშნავი სურათები.

კ ი თ ხ ვ ა ზ ა ს უ ს ი .

სათაყვანებელის გადმერთება
ბუაერის ნახატი.

რა არის თავისუფლება? ძილში ნახული ტკბილი სიზმარია რუსეთის ხალხისათვის, ხოლო მთავრობისა და მისი აგენტებისათვის უფლება თვითნებობასა და ძალმომრეობაზე.

რა არის სახელმწიფო საბჭო? რუსეთში „ღუმა“ მთავრობის ყურმოჭრილი მონა-მოსამსახურეა, ან მემობოხეთა ბრბო. ორსავე შემთხვევაში იგი უნაყოფოა და აკი ვერც რასმე გახდა ორი ყოფილი „ღუმაც“.

რა არის შეკითხვა? რუსეთის სახელმწიფო საბჭოში, რაოდენიც გინდა იმდენი შეკითხვა შეგიძლიან შეიტანო, მხოლოდ მასზე პასუხს მთავრობა არასოდეს არ მოგცემს. ასეთ პირობებში შეკითხვა, რა თქმა უნდა, უბრალო ჩხირკედლობათ უნდა ჩაითვალოს...

რა არის პეტიცია? რუსეთში პეტიციაების წერა და მიროთმევა დატვირთულ ურმებითაც შეგიძლიანთ, ხოლო არც ერთს პეტიციას არ ვინ არ კითხულობს და არც რაიმე ყურადღებას აქცევენ. ამ რიგათ ყოველივე პეტიცია რჩება „ხმად მლაღლებლისა უდაბნოსა შინა“...

რა არის კონსტიტუცია? რუსეთში კონსტიტუცია რეალური მოვლენა კი არა საოცნებო წეს-

წყობილებაა, თუმცა „შეურყევლის კანონთა“ ძალით იგი თვით ხელმწიფისაგანაც დადასტურებულია და ყველასათვის სავალდებულო გარდა მთავრობისა და მისი აგენტებისა. სწორედ ასეთ ვოფაზება დაწერილი დიდებული რუსთველის შაირი: „ვერ იქმოდა, რად მიქაღდა; თუ მიქაღდა, რად მატყუა!“.

შესანიშნავი სურათები

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

სსლგაზღობა და სიკვდილი
დიუპუის ნახატი.

სცენის მოუხვარეთ:

(ძალზე გამზავლებულთ და ყოველად მავნებელთ).

თავს და სხვებს რაღად აწუხებთ,
ნეტავ რა გინდათ სცენაზედ?
თუ მასხრობა გსურთ—იმასხრეთ,
მხოლოდ საკუთარ ბინაზედ!
სცენას ძილა ეჭირვება,
თქვენ კი რა ხართ?—უფარვისი!
„ვერა შეჯღა მწყერი ხეა,
არა იყო გვარი მისი!“

რა არის ბედნიერება?

საზოგადოდ ვინც ბედნიერებაზე ლაპარაკობს, იგი უკვე უბედურია. ბედნიერებაზე როდი ლაპარაკობენ, ბედნიერებას მხოლოდ გრძნობენ. ადამიანს ცხოვრება ან უყვარს, რადგან ცხოვრებით სიამოვნებს, ან არ უყვარს იგი, რადგან მასში სიამოვნებას ვერ პოულობს. ბედნიერება წუთიერი კმაყოფილებაა ცხოვრებით, ხოლო თუ იგი გრძელდება—მაშინ ბედნიერებაც ირღვევა. ერთს წუთში საუკუნეთა ნეტარებას გრძნობა—აი ეს არის ბედნიერება!

მამედ-ბეგ აბაშიძე.

რომანსი.

(ლერმონტოვის „მასკარადი“დან).

როდესაც ცრემლი სევდის, სიმწუხრის
აღბობს შენთ თვალთა უნებურადა,
გიმზერ და დიდად, დიდად მიხარის,
რომ სხვასთან სცხოვრობ უბედურადა.

ქია და მატლი შეუმჩნეველი,
შენს ობოლ სულსა უჩუმრად ღრღნიან,
მე კვალად ვხარობ, რომ სიყვარული
მას ჩემებრ მტკიცეთ არ შეუძლიან.

და თუ ოდესმე ბედნიერების
სხივი იელვებს შენთა თვალთ ზედა,
ჯოჯოხეთსა ვგრძნობ მაშინ ჩემს გულში
და უხმოდ ვიწვი ცეცხლის აღზედა!

ბ. ახოსპირელი.

ბიუროკრატების ხორო—სორო.

(აღტაცებული სიმღერა)

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ბიუროკრატებო, შევერთდეთ—
მტერთა ისმიან ხმანია!..
ჩვენგან ხალხი შევლას ელის
აგერ წამდენი ხანია!

დავტეთ თავზარი „კანძობლას“,
შევსუთთ თავისუფლებას!..
ჩვენ შემდეგ თუნდ მთელს რუსეთში
ქვა-ქვასვდ ნუღარ იქნება!..

მტერი დავამხოთ, ეველს დავმარხოთ,
„ურს“ ვამდერთ! ურს! ურს! ურს!!!

ნატვრა უნგრელებისა.

(არანისა).

ხანში შევიღვივარ თან-და-თან,
სიყრმე მეჩრდილვის, ბინდღება,
სამშობლოს ვერა ვარგე და
მტერს ვერ ვმტრობ გული მისკდება!

ღმერთს ვთხოვ. მკონარეთ არ მოვკვდე,
ბრძოლით მსურს თავის წაგება,
მტრისადმი ნაცვლის მიზღვევა,
მომმისთვის ხიდათ გაგება!

ხან ვნატრობ თოფით ვქუხავდე
და ხმლით ვცელავდე მტრის ჯარში,
ავილო მხნედ ზარბაზანი
მკერდით მისსავე საფარში!

ვენგერთა დროშის ვიხილო
მაღალ მთის ქედზე ფრიალი,
„დიდება ღვთის-მშობლის ხვედრსა!“
მესმოდეს ლაშქრის გრიალი...

მე იქვე მომკლან ბრძოლის ველს,
მტიროდენ მარტო მხედრები,

გვირგვინთა ნაცვლათ მოჰქონდეთ
მხოლოდ მტრის აკილო ძელები!

მომმეთ ვთხოვ: მაშინ ნუ მგლოვენ,
დამმარხონ ბრძოლის ველზედა,
მხოლოდ კი ის ზარბაზანი
ძეგლად დამადგან გულზედა!

ზედ წაწერონ: „მდებარებს
„აქა ადალბერტ მხედარი,
„თავი შესწირა სამშობლოს
„და ბედნიერი მით არი!“

ა. ელანძე.

ჩამი ლოცვა-ვედრება

ღმერთო მაშორე:

ყველგან გავრცელებულ რეაქციას,
ხულიგანების პროვოკაციას,
ჩვენებურს ადმინისტრაციას,
სომხების ექსპლოატაციას,
ქართველთ პროლეტარიზაციას,
სხვა და სხვა პარტიების ფრაკციას,

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ჯარის კაცების პერტრუბაციას,
 მიწების სოცილიზაციას,
 ქარხნების ნაციონალიზაციას,
 დემოკრატების ცენტრალიზაციას,
 სოფლად ჩვენებურს აგიტაციას,
 შავრაზმელების ორგანიზაციას,
 სოციალურ მუნიციპალიზაციას,
 კაპიტალ-მამულის კანცენტრაციას,
 ქალაქის „ნედლიმკების“ კვიტანციას,
 ჩვენი სკოლის რეორგანიზაციას,
 დახურულ გაზეთების რედაქციას,
 სომეხ-თათართა აგიტაციას,
 ყველა კოსმოპოლიტურ ნაციას,
 კერძო საკუთრების კონფისკაციას,
 ქართულ ბანკების ობლიგაციას,
 ქუჩებში მწვანე დემოსტრაციას,
 სადღესასწაულო დღეგვაციას,
 თავად-აზნაურთა დეპუტაციას,
 მამა ვოსტორგოვის მახინაციას,
 სასამართლოთა ბოლო სანქციას,
 დასასჯელთ განწირულ სტანციას,
 მთავრობის უმაღლეს ინსტანციას,
 ქალაქ ტფილისის კანალიზაციას,
 ქართველ ქალების ემინისპაციას,
 ექიმების კონსულტაციას,
 ხატისოვის დისერტაციას,
 ხირურგების ტრეპანაციას,
 სახაზინო თეატრის დირექციას,
 მყვლეფავ ვაჭრების კომერციას,
 ჯგუფისტების ექსპროპრიაციას,
 კახურ ღვინის ფალსიფიკაციას,
 სამინისტროს დეკლარაციას,
 ტიმოფეევის პუბლიკაციას,
 რუსის ხაზინის ასიგნაციას,
 და ჩვენ მეზობლების გნაც!— იას!

პროვინცია.

თელავი. როგორც ყველგან, ჩვენშიაც დღითი დღე მატულობს ხოცვა-ჟლეტა, ძარცვა-გლეჯა და, თუმცა ადმინისტრაცია გვარწმუნებს, რომ ყოველივე ბოროტება და ავსულობა მიწყნარდა-მიჩუმდა, მაგალითები კი სულ სხვა რასმე გვეუბნებიან. ადმინისტრაცია ან თავს ატყუებს ან ჩვენ და ამ შემთხვევაში იგი ჩვეულებრივ სისულელეს ჩადის.

ისე არასოდეს არ ყოფილა ამღვრეული ხალხის გული, როგორც ეხლა.

* * *

უქვევლია მკითხველებს მოეხსენება, თუ რა დღეც დაგვაწია თელაველებს მაზრის უფროსმა მოკლული ახპატელოვის დასაფლავებაზე— დილიდან

ვშმაკმა იცის ჩემი თავი!... რა პოლიტიკურ დანაშაულობისათვის ამომაცოფინს თავი ვირის აბანოში! ღმერთმა ხომ უწყის და კაცმაც რომ უერთგულესი მონა ვარ ძალმომრეობის რეჟიმისა. მაშ რათა? რათ ჩამავეს მეტეხის ციხეში?!... დამაცა ეს ციხე კი არა ქუჩა... ეს რკინის რიკულები უწმინდურობის ჩასახილია!... ა, ეხლა კი მესმის: მთვრალი წაგქცეულვარ...

—*—*—*

სალამომდე და გათენებამდე დიდძალი ხალხი, ქალი თუ კაცი, დიდი თუ პატარა, ბრალიანი თუ უბრალო, ვითარცა იონა გველეშაპის მუცელში, დამწყვდეული ვიყავით ეკლესიის გალავანსა და პოლიციის ეზოში.

ეტყობა ჩვენს გოდებას უმაღლესს მთავრობისთვის მიუღწევია: არ მოუწონებიათ ბ-ნ ანტონოვის საქმენი საგმირონი და აგი, ამიერიდან სახელოვანი ადმინისტრატორი, დღუშეთის მაზრაში გადაუყვანიათ.

* * *

მაგრამ მოგეხსენებათ ქართული ანდახა: „უბედურ კაცს ქვა აღმართში მოეწევაო“, ამის არ იყოს, ამას წინეთ კინალამ არ შევიქენით ზვარაკად და მსხვერპლად ისევ იმ დიდებულ და სახელოვან ანტონოვისა. თელავის მახლობლად ვილაც უჩაღები დასცემოდით ანტონოვს, მის ძმას, საგუბერნიო ინჟენერს და ერთს იმათს ნაცნობ მოხელეს და კინალამ სულ ერთიანად ამოეწყვიტათ. მკითხველებმა იციან, რომ ჩინოვანი მგზავრები გადარჩენ, ხოლო მოუკლავთ ორი სტრაჟნიკი და მეეტლე. ადვილი გასაგებია თელაველების სიხარული და მწუხარება! ძვირფასს მგზავრებს რომ დამართნოდით რამე, შენს მტერს, რაც ჩვენ დაგვადგებოდა. თუმცა არც ეხლა გვადგია სიკეთე, რადგან მთავრობა აღარ გვწყალობს, ვითარცა მოძრაობის თანამგრძობთ... და...

„კარგი რომ გვკირდეს გვიკვირდეს, ავი რა საკვირველია“!..

ჰაჭი.

—

სოხუმი. არ მართლდება რუსთაველის სიტყვი— „შიში შეიქმს საყვარულსა“-ო. ამას წინად აქ სიცოცხლე მოუსპვს ადგილობრივ ბოქაულს და მასთან უცაბედი მსხვერპლი შეიქნა ბოროტ-მოქმედებისა ქალაქის გამგეობის წევრი კორჩიცი. შიშსა

და თავზარ დაცემას რომ სიყვარულის შექმნა შეს-
ლებოდა, განა ამდენი უბედურება დატრიალდებო-
და ჩვენს ცოდვილს დედამიწაზე!

* * *

პირიქით, მეორე დიდი პოეტისა არ იყოს,
რაც შურსა და მტრობას, სუსხს და ძალმომრეობას
დაუქცევია, ის სიყვარულს და კაცთმოყვარეობას აუ-
შენებია.

ბევრს ლაპარაკობენ აქ თავ. ლევან ჯანდიე-
რის აქედან გადაყვანაზე. მერე რათა? იმათ, რომ
იგი დიდი ტაქტით, შეგნებით და ადამიანურად ეპ-
ყრობა ხალხს, რადგან მისი კეთილ-დღეობისა და პატ-
რონობისათვის არის იგი მოწოდებული. არ მოს-
წონთ ვნა ბნელეთის აგენტებს და „ნამდვილ რუს-
თა კავშირის“ წევრებს, რომელნიც ჩვენში, ღეთი-
სით, თითოთ დასათვლელია.

გვიკვირს და გვაოცებს — ნუ თუ აურიცხელმა
მაგალითებმა თვალი არ აუხილა ვისაც ჯერ არს,
რომ ძალმომრეობა პროტესტს იწვევს, ბრძოლა —
წინააღმდეგობას, ღვარძლი და გესლი — შურსა და
მტრობას!?

* * *

რით აიხსნება თუ არ ღვარძლით, რომ ჩვენი
თედო აგერ მეოთხე თვეა ადგილობრივ ციხე-ჯურ-
ღმულშია დამწყვდეული და ვერაფრითა თავდებო-
ბამ, ხეწუნა-მუდარამ ვერ უშველა, რომ ავადმყოფ
კაცს როგორმე დაეხწია თავი იმ წუმბედან, რომელსაც
აქ შეცდომით ციხეს ეძახიან. ვვლამ ხომ უწყის,
რომ თავდებობით გამოშვების მაგალითები მრავალი
ყოფილა ჩვენში და ათჯერ უფრო მძიმე დანაშაუ-
ლისათვის, ვიდრე თედო სახოკიას მიუძღვის.

თვითონ თედო, თუმცა უძლურად არის, მაგ-
რამ იმედით აღსავსეა — იგი დარწმუნებულია, რომ
მოკორილი ბრალდება არაფრით გათავდება, მეტა-
დრე ისეთ ვეკილების ხელში, როგორნიც არიან
ლუარსაბ ანდრონიკაშვილი, გიორგი გვაზავა და
სოსიკო ბარათაშვილი.

ღმერთო, შენ უსმინე ყველა გაკირვებულთ
და ხელი მოუმართე სიმართლის აღსადგენათ!..

ბაალი.

ფოთი. ჩვენში ბ-ნ ნიკ. ნიკოლაძის მეოხებით
ყველაფერი არის: ელექტრონის სინათლე, ტრამ-
ვაი (კონკა), გზები და ქუჩები მოკირწყლულია და
სხვა ამისთანა თვალსახვევი გარეგნული ზირთი-
ფირთები, მაგრამ არ არის უმთავრესი რამ: არ არის
ქალაქი, მიუხედავად იმისა რომ ბოლახმა ორი მილი-
ონი ინაცვალა.

ესხლა ჩვენი პატონ-პატრონი და მფარველი
წმინდა ნიკოლოზი საზღვარ-გარედ გაემგზავრა „რე-
ალიზაციის“ მოსახდენათ, რადგან რუსეთში „რეა-

ლიზაციას“ რეალური გარემოება დახუდა, ესე იგი,
ათ თუნიანი ობლიგაციები უნდა გასაღებულ იყო
ორ მესამედ ფასად. იუკადრისა ნაკონომიკო
თი თავხედობა რუსეთის კაპიტალისტებისა და მათ
კურცხლა საზღვარ-გარედ!

ღმერთმა ხელი მოუმართოს ჩვენს წმ. ნიკოს
უწმინდურ კაპიტალისტების ჩასათრევად, მაგრამ,
მაგარი ის არის, რომ მეტისმეტად ხშირი შეიქმნა
ნიკოს მოგზაურობა და ვაი თუ, რასაც მეტს აი-
ღებს, მის წასვლა-მოსვლას მოხზარდეს!..

იოხტურ.

ცოლ.ქმრული ბედნიერება.

ას — მეც არ ვამიკვირდა, თავსე რამ ორი რქა
ამომივიდა რა მისეზისა მეთქი. თურმე ნუ იტყვით ცო-
ლიც მდალატებს და მეგობარიც...
აი ამისა ქვიან ხსადი ცნოვრება და თავისუფლება!

ჩვენი კორესპონდენტების საუბრალეობოდ.

(ათი მცნება).

- 1) თუ შესანიშნავი რამ მოხდა სადმე, დაუყო-
ნებლივ შეატყობინე რედაქციას.
- 2) იყავ მარტივი და მოკლე, რითაც შედეგა-
თს მისცეს შენს თავსაც, რედაქტორსაც, ასოთ-
ამწყობსაც, კორექტორსაც და მკითხველსაც.
- 3) რასაც დასწერ, გარკვევით, სუფთად დასწერე
და უსათუოდ აღინიშნე დრო და ჟამი.
- 4) წინადადება ყოველთვის მოკლე უნდა იყოს.

საზოგადოთ ნაწერს დებეშის ხასიათი უნდა ჰქონდეს—სიმარტივე და ადვილად გასაგები.

5) ყოველ წერილზე უთუოდ უნდა დასტოვოთ თავისუფალი ადგილი გვერდზე, ზემოდ და ქვემოდაც წერილის შესასწორებლად.

6) წერილი უსათუოდ ერთ პირზე უნდა იყოს დაწერილი, მეორე გვერდზე წერა შეუძლებელია.

7) ყოველს წერილზე აღნიშნული უნდა იყოს შენი სახელს და გვარი და აგრეთვე შენი ადრესიც.

8) შესანიშნავი და საჩქარო ცნობები უსათუოდ დებეშით უნდა მოიწერო ან ვინმე მგზავრის პირით შეატყობინო რედაქციას.

9) არამც-და-არამც არ მიაწოდო რედაქციას ცრუ ამბავი, რომ არც თვითონ შერცხვე და არც რედაქცია შეარცხვინო.

10) საზოგადოდ ვისაც თავისი ქვეყანა და ხალხი უყვარს, მუდამ ეცდება, რაც ძალა და ღონე შესწევს, ხელი შეუწყოს ისეთს გამოცემას, რომელიც ქვეყნისა და ერის საკეთილდღეოდ იღწვის.

ისტორიისათვის.

ვისაცა გასურთ რომ დაუგდოთ ამ ჩემ ჩონგურს თქვენი ყური, მე ესლავე მოგახსენებთ: გაგამწვავებთ „ნიშადური“!

მარტო წინასწარმეტყველების დროს არ ხდებოდა საკვირველება. იგი ჩვენს ქვეყანაში ხდება დღესაც. დღესაც ჩვენში მრავალია გამსჭვალული მოყვასისადმი სიყვარულით, სტირის და იხოკს პირს მისთვის, დღე და ღამ მისთვის ფიქრობს და მისთვის იტანჯება. ამისთანა გვამთა სახელი რომ არ დაეკარგოს ისტორიას, ჩვენ განვიზრახეთ „ნიშადური“-ს საშუალებით უკვდავნი ვყოთ იგინი შთამომავლობისთვის.

ვიწყობთ რა ამას ი. როსტომაშვილიდამ, რომლის სურათი ქალაქ თელავის კარებზეა გამოქანდაკებული და ჩვენ კი ხელთ არა გვაქვს, რომ მკითხველის თვალთ გაგვებნდინებინა, ვაუწყებთ ისტორიას მის ახალს საკვირველთ-მოქმედებას:

მკვდართა საყურადღებოთ: ცხადებათ მათ დაუყოვნებლივ გამოცხადდენ იოანესთან ამთვის გასვლამდე, მკვდრების სატახტო ქალაქ თელავში მის საკუთარს ბინაზე. მკვდარი, რომელიც არ დაესწრება კრებას და ან საპატიო მიზეზს არ გამოგზავნის, მიცვალებულია სიიდან ამოირიცხება. კრების საგანია „სამარხი კასის“ ანგარიში, რომლის შესახებაც იმ საიქიოს ქორები გავრცელებულა, ვითომც კასის ყუთში ივანეს ბორბოტი სული, ანუ ეშმაკეული რამ შეპაროდეს.

ქვრივთა საყურადღებოთ: ნუ სტირით და

ჰგოდებთ მემცხედრისა თქვენისა დაკრეფის ხელს რეთ და იროკეთ, რამეთუ საკვირველი ქალიშვილი გამოჩნდა კაცი ვინმე ივანე, რომელმან თქვენ მიერ დაკარგული საუნჯის მაგიერობა იტვირთა, და-არსა კასა ქანქარისა ქვრივთათვის. ისწრაფეთ მსკენ თვალცრემლიანო და ივანე განკურნავს დაავადებულსა გულსა ქვრივისასა.

ქალთა საყურადღებოთ: ორსულნო და არა ორსულნო, მადლი საკვირველი კაცისა გეწითათ თქვენც. იხაროს ყრმამან თქვენმან საშოსა შიგან. კაცმან ივანემან აღაშენა მშობიარეთათვის ბაგა ბეთლემისა თელავის ზღუდესა შიგან. ბაგასა ამას ეწოდების „კასა ორსულთა“. მოლოგინება თქვენი კისრათ იღვა კაცმა ივანემ, ვითარცა გამოცდილმა ჯიბის აკუშორმა.

ბოგანოთა საყურადღებოთ: არცა თქვენ, ძმანო ჩემნო, დაგტოვათ წმინდამან ივანემ. თელავისა უდაბნოსა შიგან, რომელსამე ადგილს სახელათ ნადიკვარს ყოფილა მიწა, რომელიც ქანქარითა მოიპოვება. და გიწვევთ თქვენ იქითკენ ივანე ქანქარით, იყიდეთ, თუ ფული გაქვთ, და შესწირეთ მადლი კაცსა მას, რომელმან აღმოაჩინა წყარო ცხოვრებისა თქვენისა. დიდ არს ღვაწლი მისი!

ხოტბა. ჰოი საკვირველო, ივანე! რაოდენი იტანჯე და რაოდენს იტანჯები ერისა შენისათვის. მკლავმან ჩემმან ვერ შესძლოს ყოველისავე აღნუსხვა. მახსოვს ერთხელ ქალაქ თბილისში ოთახსა შიგან ჩვილთა ყრმათა კოლხიდელთა მებაღეობას ასწავლიდი და ჭერზე „კაპუსტას“ ათეხინებდი.

ვაშა გონიერებასა შენსა, ვაშა ღონიერებასა შენსა. დახვალ თელავის უდაბნოში შემოსილი აქლემისა თასმითა და იკვებები კალიით, ვითარცა წინასწარმეტყველი იოანე, რომელმან სთქვა: მოვა ჩემსა შემდგომათ კაცი ვინმე, რომლისაც არ ვიქნები მე ღირსი ქალმანი გაგზადოვო; სიტყვები ესე აღსრულდა შენსა ზედა, ხოლო თვით შენ ფრიად თავმდაბალ ხარ. და ხდი ქალამნებს დიდსა და მცირესა, მკვდარსა და ცოცხალს, ქვრივსა და პატარძალსა, სულიერსა და უსულოსა.

ნუ გაიტებ გულს საკვირველო კაცო, არამედ აღმართე ხელი შენი და აკმიე საცეცხლოურისა მაგიერ ყუთი „კასისა“, რომელიცა მრავალ ფეროვან და მრავალ გემოვან არს. წმ. ალავერდი იყოს შენი შემწე.

რიგოლეტო.

პარტიების კინკლაობა.

(ჩვეულებრივი ამბავი ჩვენებურად-ძველებურად).

სოც.-დებე. რაცა ვართ-მხოლოდ ჩვენა ვართ—ხოციალ-დემოკრატია! მოძღვრებით კლასთა ბრძოლისა

დავამხეთ ბიუროკრატია;
 სხვა ყველა ბურჟუეზია:
 ანარხისტ-ფედერალისტი...
 ქვეყნის ქომაგნი ჩვენა ვართ
 ნამდვილი სოციალისტი!

ანარხისტები. ნუ სტყუით, დემოკრატებო,
 თქვენი მოძღვრება ფუქია;
 სოციალობა ვერ ეთქმის
 ვის ამოქმედებს კუქია;
 იდეალი თქვენ არა გწამთ—
 ვერ გახვალთ ამ ფონს ნავითა!—
 მარქსი, ენგელსი, კაუცკი
 ვერ მოინელეთ თავითა,
 და გოგრა სამეცნიერო
 სასესე გაქვთ შილაფლავითა!

სოც.-დებ. ნეტა, რას მიედ-მოედვით,
 რა გესმით კლასთა ბრძოლისა!..
 თქვენ არა იცით ამ ქვეყნად
 გარდა ბომბების სროლისა...
 ჩვენ გავიძახით: შეერთდით
 ქვეყნისა პროლეტარებო,
 თავი აღიღეთ, გამხნევდით
 ყველა მუშებო—მოანებო!
 თქვენ კი?.. განა სათქმელია
 გიჟების სოციალიზმი!
 სიცილსა გვგვრის სუყველასა
 უტოპია—ანარხიზმი!..

სოც.-ფსტები. „ბედაუზნი დაიხოცნენ,
 ვირებს დარჩათ მოედანი“...
 წყეულ ვიყოთ, თუ გვენახოს
 თქვენისთანა შარლატანი!
 თვით არ იცით, რა გწადიანთ;—
 ბეწვსა ხედავთ სხვების თვალში,
 თქვენსაში კი ხეს არ ამჩნევთ,
 თქვე ტურებო, მგლები ტყავში!
 საცოდავთ დემაგოგობთ,
 ცენტრალიზმის ქურუმებო,
 წამ და უწუმ „ლოზუნგს“ იცვლით,
 ყოვლად ყრუ და ყოვლად ბრმებო!..

სოც.-დები. დაგვაცა, შემდეგ ნომერში
 დაგანახვებთ თქვენ სეირსა!..

სუფლეთა-შორის.

თვალის ექიმთან.—არა, ექიმო, მე გადავწყ-
 ვიტე, რომ ოპერაცია აღარ გავიკეთო!.. ამ ჟამად
 ცოტათი მაინც ვხედავ ავადმყოფ თვალთ, ხოლო
 თუ ოპერაციამ მიმტყუნა—შეიძლება სრულებით
 დაგბრმავდე მარცხენა თვალთ!..

— დამვიდღით, ჩემო კეთილო! დინჯათ უბა-

სუხებს ექიმი, თუ ოპერაცია უხეირო გამოდგა, მა-
 შინ ისეთს მშვენიერ შუშის თვალს ჩაგსცემო, რომ
 თქვენი მოწონებული. არა თუ სხვები, თქვენც გემ
 გააარჩევთ, რომელია შუშისა და რომელი ნამდვილი!

თითქმის.—დათა, გავიგე ცოლი შეგირთავს?

— დიხ, თითქმის...

— როგორ თუ თითქმის?!

— ისე რომ ცოლი ქორწილის დღესვე გა-
 მექცა. მღვდელმა ჯვარი გადაგვწერა და ქალმა კი
 სხვასთან გაკურცხლა...

ქალის ლოდიკა.—რა მშვენიერი ყმაწვილია
 ეს ჟორჟინკა! გაიძახის ერთი გონჯი ქალი.

— ჟორჟინკა?!—აბა რას ამბობთ, ქალო, სუ-
 ლელია და ყოვლად უფიცი!..

— სამაგიეროდ რა ლამაზია!.. რა კონტა გაბ-
 ზეილი ულვაშები აქვს!..

ჯილდო-მენდალი.—რა საგმირო საქმისათვის
 მოგცეს შაქრო, ეგ გულ-მკერდს რომ გიმშვენებს?

— „ზახოტობისათვის“!.. შენ ადვილი გგონია
 სხვის სახლებსა და სადგომებში ხეტიალი და მათი
 აწერა. ეს მენდალიც ქალაქის აღწერისათვის მი-
 ბოძეს...

— დიდება შენ სახელს ზახარი მიხაილიჩ!

სიმღერა სიშულვილისა.

(თავგმანია).

წინ, მეგობრებო. ტყე, მდინარე გადავიაროთ,
 იქ განთიადი შორით ბრწყინავს, წითლათ კრთება,
 დავემშვიდობოთ გულის ტოლსა ჩვენს სამუდამოთ,
 იმის მაგიერ ხელთ ხმალი გვაქვს, გრძნობა ენთება!
 ვიდრე დულს სისხლი ჩვენს ძარღვებში ვერ მოგვ-
 | დრეკს ძალა,
 და აპართული მახვილითა ძირს დავსცემთ ჩვენს
 | მტერს.

დიდი ხანია რაც გვიყვარდა და აწ კი კმარა,
 ახლა ჩვენ გვინდა შევიზიზლოთ და მხოლოდ
 | გვცაგდეს!

ცხოველ-მყოფელი სიყვარული ჩვენ ვერ და-
 | გვიხსნის,

ის ვერ იქნება ჩვენ მოსარჩლეთ ამიერიდგან,
 აწ იმედი გვაქვს მხოლოდ ერთი სიძულვილისა,
 სიყვარული კი ჩვენ გავდევნოთ ჩვენი გულიდან!
 იქ, სადაც მტარვალთ შეირჩინეს კიდევ უფლება,
 ჩვენ მოგსპობთ იმათ, ჩვენ გაუთხრით იმათ სამარეს.
 დიდი ხანია რაც გვიყვარდა, აწი კი კმარა,
 ახლა ჩვენ გვინდა შევიზიზლოთ და მხოლოდ
 | გვცაგდეს!

ერთი გვაქვს მხოლოდ ეხლა ჩვენა უმანკო
 | დროშა,
 ზედ აწერია: „სიხალვათე, თავისუფლება“,
 დეე, აღიზნას გულში ცეცხლი წყევლა-კრულისა
 და ვით კოცონი აპრიადდეს შურის-ძიება!
 თავისუფლებას მოკლებულნი დიდხანს ვიტანჯეთ,
 ეხლა კი კმარა, ყველგან იმას გამოვაცხადებთ:
 დიდ ხანს გვიყვარდა დაჩაგრულ ხალხს, ახლა
 | გვეყოფა,
 აწ სიძულვილსა ჩვენსა გულში დავასადგურებთ!

თავისუფლება მოგვეცით ჩვენ და მთელს ქვე-
 | ყანას,
 დე, მტარვალთ სისხლი იღვრებოდეს დედა-მიწაზე,
 ამიერიდგან სიძულვილსა ჩვენ გავამეფებთ,
 და სიძულვილი ძვირფასია თვით სიყვარულზე!
 ვიდრე დულს სისხლი ჩვენს ძარღვებში ვერ მოგვ-
 | დრეკს ძალა
 და ამართული მახვილითა ძირს დავსცემთ ჩვენს
 | მტერს.
 დიდიხანია რაც გვიყარდა, აწი კი კმარა,
 ახლა ჩვენ გვინდა შევიძლოთ და მხოლოდ
 | ვგვაგდეს!

ი. ევლოშვილი.

მართ ცოლიანობა თუ მრავალ-ცოლიანობა?*)

ოსმალურ ყოველ კვირეულ ნახატებიან ჟურ-
 ნალში „საკვირველი საუბარი“ს სათაურით მო-
 თხრობილი და დასურათებულია შემდეგი: დგას
 ფეხზედ ახალ გაზდა ყმაწვილი-ქვეშ აწერია „ქრის-
 ტიანი.“ მოაჯირზედ მიყრდნობილა მეორე ახალ-
 გაზდავე ყმაწვილი—ქვეშ წარწერით „თათარი,“
 მათ შორის საუბარი წარმოებს.

თათარი. ერთი მითხარი, ჩემო დოსტო, ქრის-
 ტიანები რატომ ერთხელ მეტად არ ქორწინდებიან?..

ქრისტიანი. იმიტომ, რომ ერთხელაც კმარა.
 არა თუ ორსა და სამს ცოლს, ხან ერთსაც შეუძ-
 ლია ვაჟკაცის სიცოცხლის მოსწამლვა.

თათარი. რატომ, განა ქალი ისე ავ-სულია,
 რომ სიცოცხლე მოსწამლოს?—არა, ჩემო დოსტო,
 მე სულ სხვა აზრისა ვარ, ქალს და მხოლოდ ქალს
 შეუძლია სიცოცხლე მოგვეცეს, ბედი მოგვანიჭოს,
 გვასიამოვნოს, გვაცხოვროს და გვაცხოვნოს!..

ქრისტიანი. მართალია, რასაც ამბობ, მაგრამ
 ამისათვის, რასაც შენ ამბობ—ერთი ცოლიც კმა-
 რა-თუ მართლა ასე კეთილი იქნება.

თათარი. კი მაგრამ ქალები, რომ მეტია ქვე-
 ყანაზე?

ქრისტიანი. იმიტომ არის მეტი რომ თქვენ
 მრავალ ცოლიანობას მისდევთ!..

თათარი. შენ დამცინი, ჩემო დოსტო, მე
 კი არ ვხუმრობ; მე სრულებით ლოგვარად ვსჯი
 ჩვენი „პოლიგამია“—მრავალ ცოლიანობას
 საგანზედ არის დამყარებული. თქვენ ეს არ გეგმისთ?

ქრისტიანი. მხოლოდ მონობას ამრავლებთ,
 მეტი რა უნდა იყოს!..

თათარი. ძალიანა სცდები, გინდა ავიხსნი
 ჩემს აზრს?

ქრისტიანი. დიდს კმაყოფილებით მოგისმენ!..

თათარი. ჯერ ერთს რასმე გკითხავ: ქალს
 რამდენჯერ შეუძლია შვილი გაიჩინოს?

ქრისტიანი. ყოველ ცხრა თვეში ერთხელ.

თათარი. კაცს?.. თუ ქალი ჰყავს?

ქრისტიანი. შენ ისევ შენსას ამბობ. ეგ რა
 საკითხია—ბირჟანიისა თუ ვილატის მეფეს ცხრაასი
 შვილი ჰყოლია სამასი ცოლისაგან! მერე-რაო?

თათარი. რა და ისა, ჩემო დოსტო, ჩვენ ხომ
 ხალხის გამრავლებას ხელი უნდა შეუწყოთ. თუ კი
 კაცი ყოველის მხრით ჯანსაღი იქნება, რატომ
 უნდა ჩაიკლას სურვილი გულში?—ეს ხომ ლალა-
 ტია თავის გვარისა-კაცობრიობისა. ესთქვით: მოგ-
 როვდენ ჯანსაღი ვაჟ-კაცები როგორც ფიზიკურად
 ეგრეთვე ზნეობრივად ყოველივე ქვეყნის პირიდან.
 ეგრეთვე მოგროვდენ ქალებიც. შედარებით უქვე-
 ლად დედაკაცები მეტი იქნება! ხომ ასეა?

ქრისტიანი. ვიცი რაც უნდა სთქვა; შენის
 აზრით თუ მეტია, შეიძლება ქალები გავიყოთო,
 მაგრამ ეგ ხომ პიროვნების უარყოფა და ძალმომ-
 რეობა იქნება! ქალიც ხომ კაცია-ადამიანი, მასაც
 ხომ თავმოყვარეობა აქვს და ისიც თავის „მე“ს
 ეთაყვანება.

თათარი. ვერა სჯი რიგიანად. კარგი, ყველამ
 თითო აიყვანოს, დანარჩენი?.. ისიც ხომ ადამიანიო
 რომ ამბობ—მაშ რა უნდა ქნას, სრულიად მარტოდ
 ხომ ვერ იცხოვრებს?! არა, ჩემო დოსტო, თუ-კი
 ქალს ბუნებისაგან რგებია—ცხრა თვეში ერთხელ
 შობიარობა და თუ ქალები ყოველთვის მეტნი არიან
 და—ამასთანავე კაცს ბუნებითვე მინიჭებია მეტი
 ძალა და უნარი ადამიანის გამრავლებისა—მაშინ,
 დამერწმუნები, ჩვენ მართლები ვართ, რომ მრავალ
 ცოლიანობას მივდევთ.

ქრისტიანი. ვერც შენა სჯი სწორედ. ნეტა
 რა საჭიროა ხალხის გამრავლება და შემდეგ თქვე-
 ნებურად იმათი ხოცვა-ჟლეტა. შობენ-ჰაუერი და
 ლევ ტოლსტოი სრულიად უარს ყოფენ გამრავ-
 ლების საშუალებას!..

თათარი. ჰა, ეგრე თქვა?.. შენ ჩემო ძმაო,
 გამოპენ-გაურებულხარ—და რასაკვირველია ასე
 იტყვი!..

ოსმალური გაზეთი-კი ამ საუბარს დასძენს
 „ორივენი მართლნი არიანო.“

*) ეს ამბავი ბ-ნ იასე რაჭველმა მოგვაწოდა, რომელიც
 ოსმალურ ნახატებიან ჟურნალიდან გადმოუღია.

მეცნიერული
ნიშადური

P. T. P.

უკვლავ და უოველ დროს პარტიების შორის გაცხარებული კამათობისა და ბრძოლის სხვაბო უოფილას და
იქნების უპირატესობის დაჩეუმება და უფლებების ხელში ჩაგდება.

უოველ. კვირეული მხატვრობითი ურ-
ნალი პარიკატურებით

„ნიშადური“

პროგრამა:

- 1) სიტყვა-კაზმული მწერლობა: ლექსები, მოთხრობები, პიესები.
 - 2) პოლიტიკური და საზოგადოებრივი ცხოვრება ჩვენში, რუსეთში და საზღვარგარედ.
 - 3) ფელეტონები ლექსათ თუ პროზად თანამედროვე ჭირ-ვარაზზე.
 - 4) სცენები, იგავ-არაკები, საუბრები სხვა და სხვა საგნებზე.
 - 5) კრიტიკა და ბიბლიოგრაფია.
 - 6) ილიუსტრაცია—სურათები გამოჩენილ პირთა და საზოგადო მოღვაწეთა, ნახატები.
 - 7) კარიკატურები დღიურ ჭირ-ვარაზზე და საზოგადო თუ კერძო ცხოვრების ცოდვებზე
 - 8) განცხადებანი ფასიანი და უფასო კბად ასაღებად, წყალ წასაღებად.
- ფასი: წლით 5 მ. 1/2 წლით 3 მ., ცალკე № 10 კხელის მოწერა ჯერ-ჯერობით არ მიიღება, რადბან აწინდელი უგვანო წესწყობილების გამო ურნალის ბედ-ილბალი გამოურკვეველია.

◆ საჭირონი პირიან ◆

პროვინციიდან პირიანი აგენტები
და შხამიანი თანამშრომლები.

რედაქტორ-გამომცემელი ვალერიან გუნია.
მისამართი ფოსტი: Тифлисъ, Валеріану Гунія.
რედაქციის აღრესი—მატინოვის ქ., № 9, ვერაზე.

რედ.-გამომცემელი ვალერიან გუნია.

P. T. P.

რადიკალ-ანარქისტი. განახლება შეუძლებელია ძველს საძირკველზე,
ჯერ ყველაფერი უნდა დაინგრეს და დაიმსხვრეს ხოლო მას შემდეგ
ალორძინდეს საოცნებო სამოთხე!..